УДК 330.341.1
JEL O2, O3

Оксана Кириченко, к. е. н.
доцент кафедри управлінських технологій, Університет економіки та права «КРОК»
ORCID ID 0000-0001-5244-8323

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ БАЗИС ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ

У статті досліджено концептуальний базис державної політики інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промислового сектору та визначено теоретико-концептуальні засади розбудови та впровадження державної інвестиційної інноваційної політики в сфері модернізації промисловості країни. В дослідженні застосовано системний, комплексний, структурний, процесний підходи до дослідження проблематики формування та розбудови концептуального базису державної політики інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промислового сектору. Зазначено, що державне регулювання інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промисловості здійснюється із формуванням та реалізацією державної інноваційної та інвестиційної політики.

Визначено, що розвиток економіки країни безпосередньо пов'язаний із формуванням ефективної державної інноваційної політики, а її реалізація передбачатиме визначення пріоритетів стратегічних напрямів інноваційного розвитку країни, формування нормативно-правових засад її впровадження та використання прямих чи опосередкованих методів державного регулювання інноваційної діяльності, формування розбудови інфраструктури, необхідної для здійснення інноваційного розвитку. В результаті проведених досліджень визначено, що державне регулювання та забезпечення інноваційних, інвестиційних процесів є одним із провідних завдань органів та інститутів державного управління, оскільки саме інвестиційно-інноваційне забезпечення процесів модернізації помисливості стимулює техніко-технологічний та соціально-економічний розвиток не лише промисловості, але й економіки країни.

***Ключові слова**: державна політика, інвестиційна політика, інноваційна політика, інвестиційно-інноваційне забезпечення, модернізація, промисловість.*

Постановка проблеми. Тенденції та динаміка сучасного суспільно-економічного розвитку переконливо свідчать про зростання ролі та значення

© Кириченко О. С., 2019

державного регулювання економічної діяльності із визначенням пріоритетів та спрямуванням стимулювання прогресивних змін суспільно-економічного життя країни. Водночас, основою ефективного промислового та соціально-економічного розвитку сучасної економіки є державне регулювання та впровадження інновацій та інвестиційне забезпечення інноваційних змін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання дослідження концептуального базису державної політики інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промислового сектору детально та глибоко досліджувалося у працях: Г. Андрощук, Т. Бова, Є. Вилгіна, Г. Вознюк, В. Гусєва, М. Кондрашової, Т. Коцко, В. Кузьменко, А. Загороднього, І. Сергеева, П. Сокуренко, І. Макаренко, Н. Малиш, Д. Миргородського, О. Трофимчук, Л. Федулової та інших науковців.

Метою статті є дослідження концептуального базису державної політики інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промислового сектору та визначення теоретико-концептуальних засад розбудови та впровадження державної інвестиційної інноваційної політики в сфері модернізації промисловості країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку держави реалізується на засадах державної політики в сфері інвестицій та інновацій, що є складовими державної структурної політики. Державне регулювання інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промисловості здійснюється відповідно до засад державної інноваційної та інвестиційної політики.

Так, характеризуючи окремі структурні компоненти структурної політики Т. Коцко зазначила, що інноваційна політика держави спрямована на активізацію інноваційних процесів на різних ієрархічних рівнях та розбудову, зміну технологічної структури економіки та екологізацію господарської діяльності. Разом з тим, інвестиційна політика визначається як активізація інвестиційних процесів, спрямованих на залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів, розвиток інвестиційного потенціалу економіки та гармонізацію структуризацію, напрямів інвестування в економіку [1, с. 48]. Відповідно, інвестиційне забезпечення інноваційних процесів розвитку промисловості здійснюється на засадах та із застосуванням інструментів методів, механізмів та інструментарію державної інноваційної та інвестиційної політики.

Загалом якісний економічний розвиток є наслідком, результатом динамічних структурних змін, що здійснюються завдяки впровадженню інноваційних процесів, які потребують відповідного інвестиційного забезпечення, активують перехід економічних систем на новий рівень та створюють умови для їх подальшого розвитку та вдосконалення.

Розвиток економіки країни безпосередньо пов’язаний із формуванням ефективної державної інноваційної політики, а її реалізація передбачатиме визначення пріоритетів, концептуальних основ інноваційного розвитку країни, формування нормативно-правових засад її впровадження та використання прямих чи опосередкованих методів державного регулювання інноваційної діяльності, формування розбудови інфраструктури необхідної для здійснення інноваційного розвитку.

Термін «інноваційна політика» вперше було визначено 1967 року у доповіді Міністерства торгівлі США «Технологічні нововведення: управління та умови

здійснення» [2, с. 38]. Проте, незважаючи на термінологічне визначення, її зміст та значення залишилися не розкритими.

Так під інноваційною політикою розуміють форму стратегічного управління, що визначає цілі та умови здійснення інноваційної діяльності, спрямованої на зростання конкурентоспроможності та ефективне використання існуючого промислового, техніко-технологічного, наукового потенціалу [3, с. 2]. Отже, реалізація державної інноваційної політики здійснюється із застосуванням методів, засобів, інструментів державного регулювання, а одним із найбільш важливих завдань державної інноваційної політики є забезпечення динамічного, послідовного промислового зростання через стимулювання, створення, впровадження в виробництво та дифузію провідних інноваційних технологій. Водночас, ефективне здійснення державної інноваційної політики потребує послідовного застосування широкого інструментарію економічного регулювання цих процесів та стимулювання, мотивування інноваційного розвитку.

За дослідженням І. Макаренко, О. Трофімчук, В. Кузьменко державна інноваційна політика є сукупністю нормативних та політичних заходів спрямованих на створення необхідним умов для випереджаючого економічного розвитку із застосуванням інструментів грошово-кредитної та бюджетної, фінансової політики та останніх досягнень наукового технологічного розвитку [4, с. 14]. У наведеному визначенні авторами наголошується на тому, що державна інноваційна політика спрямована не лише на управління, але й на стимулювання та створення необхідних умов забезпечення проактивного економічного розвитку на основі впровадження техніко-технологічних інноваційних змін, відтак мова йде про використання як прямих, так і непрямих методів державного регулювання.

У науковому дослідженні, присвяченому питанням методології формування та впровадження інноваційної політики, В. Гусев визначив наявність декількох основних методологічних підходів до визначення державної політики. В межах першого вона розглядається як результати та наслідки урядових рішень та як механізм ухвалення урядових рішень в інноваційній сфері. За другим інституціональним підходом вона визначаться як результати та наслідки державних рішень в інноваційній сфері та є певним механізмом прийняття рішень в управлінні інноваційною діяльністю. За третім підходом державна інноваційна політика визначається як комплекс дій, спрямованих на досягнення визначеної цілі – впровадження інноваційної моделі економічного розвитку [5, с. 71]. Незважаючи на різноманітність наукових підходів до визначення сутності та бачення державної інноваційної політики слід зазначити спільну сутність, яка полягає у тому, що державна інноваційна політики виступає сформованою організаційно та цілеспрямованої дією, комплексом механізмів та заходів, спрямованих на забезпечення інноваційного розвитку країни та її економіки.

Невід'ємною складовою здійснення впровадження інноваційної діяльності є наявність та достатність інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку, що на рівні держави, забезпечується із реалізацією держаної інвестиційної політики.

Досліджуючи сутність інвестиційної політики А. Загородній визначає її як загальнодержавні принципові рішення та заходи, які відображають напрями спрямування капіталовкладень та їх галузевого використання з метою забезпечення ефективного економічного розвитку, усунення диспропорцій та формування оптимальної галузевої структури з досягненням найбільш ефективних співвідношень між виробничою та невиробничою сферами [6, с. 685]. Відтак,

наголошується на значенні державної інвестиційної політики як політики, що визначає стратегічні, пріоритетні для країни напрями використання інвестиційних ресурсів із метою забезпечення збалансованого розвитку економіки країни та її галузей, виробничої та невиробничої сфери.

У дослідженнях І. Веретеннікова та І. Сергєєва державна інвестиційна політика розуміється як комплекс правових, економічних, адміністративних методів спроможних на поширення, ініціювання інвестиційних процесів [7, с. 272]. На відміну від попереднього визначення сконцентрованого на правових адміністративних діях, зазначене визначення значно розширює та доповнює розуміння сутності інвестиційної політики для комплексу як нормативних правових, так і економічних, адміністративних методів, що забезпечуватимуть не тільки спрямування, але й стимулювання інноваційних процесів, що дасть можливість для застосування не лише адміністративних, але й ринкових механізмів інвестиційної діяльності.

За визначенням П. Сокуренко, О. Кришан державна інвестиційна політика є комплексом заходів та перспектив впровадження інвестиційної діяльності із метою залучення інвестиційного потенціалу та створення найбільш сприятливих умов для інвестиційної активності та здійснення капіталовкладень із метою забезпечення стабільного економічного розвитку [8, с. 209]. Наразі науковці акцентують увагу на необхідності активування інвестиційного потенціалу бізнесу, суспільства та стимулювання інвестиційної активності як основного рушія як інвестиційних так і інноваційних процесів через створення державою необхідних, оптимальних умов для інвестування.

На думку М. Кондрашової, інвестиційна політика є складовою частиною економічної політики, яка реалізується державою із формуванням структури та масштабу інвестицій та із визначенням основних напрямів їх спрямування [9, с. 120]. Наведене визначення виокремлює інвестиційну політику як невід'ємну складову економічної політики та акцентує увагу на необхідності визначення основних векторів спрямування інвестицій, визначаючи, таким чином, взаємозв'язок та взаємодію інвестиційної політики та інших складових економічної політики.

Як зазначає Т. Бова, державна інноваційно-інвестиційна політика є відображенням політико-економічних векторів інноваційної та інвестиційної діяльності та реалізується із впровадженням системи заходів державного регулювання [10, с. 3-4]. Таким чином, для реалізації державної інвестиційної та інноваційної політики необхідним є формування механізмів та інструментарію державного управління та державного регулювання в сфері інвестиційної діяльності та інноваційного розвитку а також визнання пріоритетів державної інвестиційно-інноваційної політики та напрямів державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності.

За грунтовним дослідженням В. Гусєва державна інноваційна політика реалізується із координованою цілеспрямованою дією органів державної влади, діяльність яких спрямована на реалізацію державної інноваційної політики та за наявності, відповідного необхідного для її реалізації інвестиційного, інформаційного, організаційного, інтелектуального кадрового та матеріально-технічного забезпечення [5, с. 450]. Водночас, реалізація державної інноваційної політики будується на засадах методології використання механізмів, методів та інструментів державного регулювання з метою активування інноваційної

діяльності та її реалізації за визначеними пріоритетними для країни напрямками інноваційного розвитку. Відповідно, державне регулювання інноваційної діяльності та її інвестиційного забезпечення будується відповідно до прийнятої державної концепції, стратегії інноваційного розвитку із визначенням та закріпленням пріоритетних напрямів, векторів інноваційного розвитку.

Загалом, державне регулювання економіки, за визначенням, наведеним Н. Малиш, розуміють як діяльність органів влади щодо їх впливу на процеси суспільного економічного відтворення з метою отримання корисних для суспільства прогресивних результатів [11, с. 93]. Наведене визначення є дещо загальним, проте точно визначає мету державного регулювання як дію державних органів спрямованих на регулювання процесів суспільного відтворення із метою забезпечення його зростання а отже актування та прогресивного розвитку в усіх сферах функціонування, оскільки процеси відтворення є основними процесами функціонування економіки.

За визначенням Д. Миргородського державне регулювання виступає процесом впливу держави на функціонування ринкових сегментів, таких як реальний, фінансовий ринок, ринок праці, внаслідок зміни параметрів функціонування економічних систем та із метою збалансованого зростання економічних систем [12, с. 92]. Відповідно, державне регулювання являє собою певний процес управлінського впливу та певний комплекс заходів та дій необхідних для функціонування економіки країни та її сегментів, а метою таких змін визначається їх збалансоване зростання, що значно розширює розуміння сутності процесів державного регулювання.

Державне регулювання інноваційної діяльності визначається Л. Федуловою як цілеспрямований вплив органів державного управління на інноваційні інститути та їх економічні інтереси [13, с. 391]. Таке трактування відзначає безпосередній прямий зв'язок між органами державного управління та інноваційним інститутами проте не враховує необхідність впливу органів деревного регулювання через механізми державного регулювання на формування та функціонування інших суб’єктів сфери інноваційної діяльності, формування та розбудову інфраструктури.

Висновки та пропозиції. Дослідження концептуального базису державної політики інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промислового сектору дозволило констатувати, що впровадження державної інноваційної політики та їх реалізація забезпечується із розробкою та впровадженням механізмів та інструментарію інвестиційно-інноваційного забезпечення модернізації промисловості. Державне регулювання та забезпечення інноваційної інвестиційних процесів є одним із провідних завдань органів та інститутів державного управління, оскільки саме інвестиційно-інноваційне забезпечення процесів модернізації помисливості стимулює техніко-технологічний та соціально-економічний розвиток не лише промисловості, але й всієї економічної системи країни.

Відповідно, практична реалізація інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку потребує формування та впровадження відповідного механізму та визначення об’єктів, суб’єктів, мети, принципів, функцій, нормативно-правового, інституційного, інформаційного, інфраструктурного забезпечення його функціонування; формування механізмів та інструментарію державного регулювання інвестиційно-інноваційного забезпечення промислового розвитку, ринкових та внутрішньогосподарських механізмів інвестиційного забезпечення, а

також форм, засобів їх реалізації, що разом формують інвестиційно-інноваційне забезпечення процесів розвитку промисловості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коцко Т.А. Сутність та роль структурної політики в забезпечення економічної безпеки держави. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. № 2(08). С. 46-52
2. Андрощук Г.А. Государственная инновационная політика. Бизнесинформ. 1997 . № 1 . С 37-40 с.
3. Вилгін Є.А. Сутність та зміст державної інноваційної політики на сучасному етапі економічного розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2012. № 22. С. 2-8
4. Макаренко І.П. Проблеми становлення інноваційної політики в Україні. К.: УІДГСЗіЗ: Ін-т еволюції економіки, 2004. 123 с.
5. Гусєв В.О. Державна інноваційна політика: методологія формування та впровадження: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2011. 624 с.
6. Загородній А. Г. Інвестиційний словник. Львів: Бескіт Біт 2005. 512 с.
7. Сергеев И.В. Организация и финансирование инвестиций. М.: Финансы и кредит, 2002. 400 с.
8. Сокуренко П.І. Інвестиційна політика як ефективна форма управління ухваленням інвестиційних рішень. Європейський вектор економічного розвитку. 2010. №(8) . С. 208-214.
9. Кондрашова М.В. Теоретичні основи формування державної інвестиційної політики на рівні регіону.Держава та регіони. 2008. №2. С. 118-121
10. Бова Т.В. Формування засад державної інноваційно-інвестиційної політики України. Наукові розвідки із державного та муніципального управління. 2013 . №2 . С 1-12.
11. Малиш Н.А. Макроекономіка. К.: МАУП, 2007. 184 с.
12. Миргородський Д.Ю. Теоретичні підходи до дефініції поняття державне регулювання економіки. Вісник НТУ ХПІ. 2012. № 49 . С.90-98
13. Федулова Л.І. Інноваційна економіка. К.: Либідь. 2006. 480 с.

REFERENCES

1. Kotsko, T.A. (2017), "The essence and role of structural policy in ensuring the economic security of the State", *Ekonomichnyj visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 2 (08), pp. 46-52
2. Androschuk, H.A. (1997), Hosudarstvennaia ynnovatsyonnaia polytyka [State innovation politika] *Byznesynform.* no 1 , pp. 37-40
3. Vylhin, Ye.A. (2012), "The essence and content of State innovation policy at the present stage of economic development", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no 22, pp. 2-8
4. Makarenko, I.P. (2004) *Problemy stanovlennia innovatsijnoi polityky v Ukraini* [Problems of formation of innovation policy in Ukraine]. Kyiv: UIDHSZiZ: In-t evoliutsii ekonomiky, (in Ukrainian)
5. Husiev, V.O. (2011) *Derzhavna innovatsijna polityka: metodolohiia formuvannia ta vprovadzhennia: monohrafiia* [State innovative policy: methodology and implementation: monograph]. Donetsk: Yuho-Vostok, (in Ukrainian)
6. Zahorodnij, A.H. (2005) *Investytsijnyj slovnyk* [Investment dictionary]. L'viv: Beskit Bit, (in Ukrainian)
7. Serheev, Y.V. (2002) *Orhanyzatsyia y fynansyrovanye ynvestytsyj* [Organization and financing of investment]. Moskva: Fynansy y kredyt, (in Russian)
8. Sokurenko, P.I. (2010), "Investment policy as effective form of management is making investment decisions", *Yevropejskyj vektor ekonomichnoho rozvytku*, no 8, pp. 208-214.
9. Kondrashova, M.V. (2008) "Theoretical bases of the formation of State investment policy at the level region", *Derzhava ta rehiony*, no 2, pp. 118-121
10. Bova, T.V. (2013) "The formation of the principles of the State investment and innovation policy of Ukraine", *Naukovi rozvidky iz derzhavnoho ta munitsypalnoho upravlinnia*, no 2. pp. 1-12.
11. Malysh, N.A. (2007) *Makroekonomika* [Macroeconomics]. Kyiv: MAUP, (in Ukrainian)
12. Myrhorodskyj, D.Yu. (2012), "Theoretical approaches to the definition of the concept of State regulation of economy", *Visnyk NTU KhPI*. no. 49, pp. 90-98
13. Fedulova, L.I. (2006) *Innovatsijna ekonomika* [An innovative economy]. Kyiv: Lybid', (in Ukrainian)

Оксана Кириченко, к. е. н.
(доцент кафедри управленческих технологий, Университет экономики и права «КРОК»)

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ БАЗИС ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО СЕКТОРА

В статье исследованы концептуальные основы государственной политики инвестиционно-инновационного обеспечения модернизации промышленного сектора и определено теоретико-концептуальные основы формирования и внедрения государственной инвестиционной инновационной политики в сфере модернизации промышленности страны. В иследовании применены системный, комплексный, структурный, процесный подходы к исследованию проблематики формирования и строительства концептуального базиса государственной политики инвестиционно-инновационного обеспечения модернизации промышленного сектора. Определено, что государственное регулирование инвестиционно-инновационного обеспечения модернизации промышленности осуществляется с формированием и реализацией государственной инвестиционной инновационной политики. Определено, что развитие экономики непосредственно связано с формированием эфективной государственной инновационой политики а её реализация предусматривает определение приоритетов, стратегических направлений инновационного развития страны, формирование нормативно-правовых основ её внедрения и ипользования прямих и непрямих методов государственного регулирования инновационной деятельности, формирования строительства инфраструктуры необходимой для реализации инновацинного развития. В результате проведённых исследований определено, что государственное регулирование и обеспечение инновационно-инвестиционных процессов является одной из главных задач органов и институтов государственного управления, поскольку само инвестиционно-инновационное обеспечение процессов модернизации промышленности стимулирует технико-технологическое и социально-экономическое развитие не только промышленности но и всей экономики страны.

***Ключевые слова**: государственная политика, инвестиционная политика, инновационная политика, инвестиционно-инновационное обеспечение, модернизация, промышленность.*

Oksana Kirichenko, Candidate of economic sciences
(Assistant Professor of management of technology, University of Economics and law "Krok")

THE CONCEPTUAL BASIS OF THE STATE POLICY OF INVESTMENT AND INNOVATION ENSURING THE MODERNIZATION OF THE INDUSTRIAL SECTOR

The article explored the conceptual basis of the State policy of investment and innovation ensuring the modernization of the industrial sector and defined theoretic-

conceptual fundamentals of the development and implementation of State investment innovation policy in the sphere of modernization of the industry of the country. The study applied system, complex, structural, process approaches to the study of problems of formation and development of the conceptual basis of the State policy of investment and innovation ensuring the modernization of industrial sector. Indicated that government regulation of investment and innovation ensure modernization of industry is carried out from the formation and realization of the State innovation and investment policy.

Determined that the development of the economy of the country is directly linked to the formation of an effective State innovation policy, and its implementation involves the determination of priorities, the strategic directions of innovative development of the country, the formation of normative legal foundations for its implementation and the use of direct or mediated methods of State regulation of innovation activity, formation of the infrastructure necessary for the implementation of innovative development. As a result of the carried out research, determined that the State regulation and provision of innovative investment processes is one of the major tasks of the organs and institutions of governance, since investment and innovative software processes of modernization of pomislivostì stimulates technical-technological and socio economic development not only industry but also the economy of the country. Determined that the practical implementation of investment ensure innovation development requires the development and implementation of an appropriate mechanism and determination of objects, subjects, purpose, principles, functions, regulatory, institutional, information, infrastructure to ensure its functioning; formation mechanisms and tools of State regulation of investment-innovative provision of industrial development, market and internal economic mechanisms of investment, as well as forms, means of implementation, which form of investment-innovative software processes of industry.

Keywords*: public policy, investment policy, innovation policy, investment and innovation, modernization, industry.*